

דף עז.

עין משפט א.ב.ג.

אה"ע סימן קמ"ד פ"ד

ד. ה. נתן לה גט בלילה, ואמר לה הרי זה גיטך ע"מ שתצא חמה מנרתיקה, ומת בלילה הרי זה גט. אבל אמר לה אם תצא חמה מנרתיקה, או שאמר לכשתצא חמה מנרתיקה ומת בלילה, הרי זה ספק ^ה. וי"א דאף בע"מ נקטינן לחומרא, אלא א"כ אמר מעכשיו בפירוש.

עין משפט ד.ה.

אה"ע סימן קמ"ד פ"ד ו

ו. ז. אמר כתבו ותנו גט לאשתי אחר שבוע דהיינו שמיטה, אין כותבין אלא עד שנה אחר השבוע שקבע ^ט. אמר כתבו ותנו לאחר שנה. כותבין עד לאחר שנה שניה ועוד חודש, אמר לאחר חודש כותבין עד לעוד חודש ושבוע אחר החודש שאמר. לאחר שבת כותבין עד סוף יום שלישי, אמר כתבו ותנו לה קודם השבת, כותבין מיום רביעי עד סוף יום שישי ונותנים לה, ואם איחרו אחרי הזמן שאמר להם הרי זה ספק מגורשת.

עין משפט ו.

אה"ע סימן קל"ט פ"א

א. זרק לה הגט לחצירה ^י בין שהוא שלה או שאול או מושכר לה ^כ

ח. כלומר באמר אם תצא הספק הוא שמא כר"י שאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוי גט מעליא, דהוי כאומר מהיום ולאחר מיתה, ועיין בב"ש ג' ספיקות שיש בזה וע"כ ספק מגורשת.
ט. היינו שכותבין כל השנה שלאחר השמיטה, וכן בכולם כותבין כל החודש, או כל השבוע, והוא מרמב"ם מברייטא בדף ע"ז ועיין בב"ש.
י. ממשנה גיטין ע"ז ע"א. וחצירה היינו של נכסי מלוג, ובאין כאחד גבייתה אותו וגיטה, אבל אם זו חצר נצ"ב שמחוסר גוביינא הוא אע"ג שהוא קרקע שלה אינה מגורשת.
כ. אף שהרמב"ם סובר דהמשכיר קונה המציאה ולא השוכר, שאני גט דאין לו למשכיר מה לעשות בו, ולכן האשה קונה גיטה בו בשוכרת.

מגורשת. והוא שתהיה עומדת בחצרה ^ל ומשתמרת לדעתה ^מ, אבל אם אינה עומדת שם אינה מגורשת אפי' שמשתמרת לדעתה.

עין משפט ז.

אה"ע סימן קלט פעיף י

י. היתה עומדת בחצירו וזרק לה הגט אינה מגורשת, עד שיבוא הגט לידה או לחיקה או לכלי שאין הבעל מקפיד על מקומו, כגון היתה יושבת על מטתה בתוך חצירו והיתה המיטה גבוהה י' טפחים שחלקה רשות לעצמה ^נ, ואין הבעל מקפיד על מקום כרעי המיטה מגורשת גם בנתן לה על מטתה.

עין משפט ז.

אה"ע סימן פה פעיף ז

יב. באו לידה הנכסים אחר שנישאת מירושא ממקום אחר, או ^ס במתנה, או ^ע שחבלו בה ונתנו לה חלקה בכושטה, או פגמה בכתובתה, דינם כנ"מ ואוכל הבעל פירות ואין לו עליהם אחריות.

יג. מכרה כתובתה או נדונייתה, או נתנה מתנה לאחר לפני שנישאת כדי להבריא מבעלה, אע"פ שאינה מתנה כי נתנה ע"מ להבריא אין הבעל אוכל פירות, וכן הבעל שנתן מתנה לאשתו בין קרקע או מטלטלין

ל. ממציא י"א ע"ב כעולא וכרב אשי. והוא מדין ידה דומיא דידה, אם לא שתאמר תזכי לי חצרי שאז גילתה דעתה דניחה ליה בתורת שליחות וזכות הוא לה.

מ. לאפוקי אם חצר גדולה היא ועומדת בקצה אחד שהקצה השני לא הוי משתמר לדעתה, ואם נתן בפני עדים והיא רק עמדה שם ולא ידעה מכך, מסתפק הרשב"א אם מגורשת אפי' אם אח"כ הודיעה העדים, כ"כ הב"ש.

נ. ואם לא היתה גבוה עשרה טפחים הרי זו ספק מגורשת, ותלי בדין כליו של לוקח ברשות מוכר אי קנה דבעיא דלא איפשיטא היא בגמ' בבתרא פ"ה ע"ב.

ס. היינו קיבלה המתנה מאחרים ואע"ג דמה שקנתה אשה קנה בעלה במציאתה, מ"מ במתנה קנתה דעל דעת זה נתן הנותן, ואם יתנה הנותן דאין לבעלה במתנה זו גם פירות אין הבעל רשאי לאכול פירות. ח"מ ס"ק ט"ו. ועיין בסעיף י"א בשו"ע. והוא שהתנה בגוף המתנה. ועיין בכתובות ס"ה ע"ב במשנה וע"ט ע"א.

ע. היינו חבלו בה אחרים אבל בעלה שחבל בה ושילם אין לו בזה פירות, כ"כ הח"מ.

קנתה, ^פ ואין הבעל אוכל פירות אלא דינם כצ"ב.

יד. ^צ מה שנתן הבעל לאשתו הגם שאין לו בהם פירות ^ק אינה יכולה למכור או לתת אלא זה שלה עד שתמות וירשנה, והפירות שיוצאין לה ממנה דינם כנ"מ וימכרו וילקח בהם קרקע, והוא אוכל פירות.

עין משפט ט. אה"ע סימן צב סעיף א.ג.ז.

א. הכותב או האומר לאשתו בעודה ^ר ארוסה דין ודברים אין לי בנכסייך ^ש ומכרה או נתנה ^ת קיים, ואין לבעל במעות המקח כלום. וכל זמן שלא מכרה הוא אוכל פירות, ואם מתה יורשה.

ב. כתב לה כן אחרי הנישואין ^א צריך לקנות מידו, ואז מכרה ומתנתה קיימת.

ה. כשאמר לה בעודה ארוסה דין ודברים אין לי בנכסייך אם קנו מידו, אין לו שום דבר מגוף הקרקע ^ב ואין לו פירות לעולם, ויש חולקים בזה דיש לו פירות עד שיפרש שמסלק עצמו גם מפירות, ולהראב"ד אין חילוק בין קנו מידו ללא קנו.

פ. בד"א שנתן לה בנשואה אבל מה שנתן לה בעודה ארוסה ונשא אותה אוכל פירות דכיון שנישאת זכה כ"פ בשו"ע, ואפי' התנה עמה בעודה ארוסה בין קודם הנישואין בין לאחר הנישואין כ"כ הטור מהרמ"ה.

צ. אם לא שהתנה עמה שתוכל לתת או למכור כלומר שפירש כן כדי שלא יוציא מהלקוחות אח"כ שקנו ממנה, ויש אומרים שבענין שיפרש דאף לאחר מיתה אין לו בהם כלום ורק אז יכולה למכור, כ"כ הח"מ.

ק. והב"ש כתב דיכולה לשלם בזה חוב שלותה אפי' אחר שנישאת.

ר. ממשנה פ"ג ע"ב בכתובות וכרב כהנא. ולפני האירוסין לא מהני סילוק, והר"ן והרשב"א כתבו דהוי דשלב"ל, וסילוק זה הוא מנכסים שהיו בשעת התנאי אבל ירושה שתיפול לה בעתיד אי מהני סילוק ממנה, יתבאר לקמן. ח"מ.

ש. ומכירה זו אפי' לאחר נישואין, כ"כ הח"מ.

ת. ומ"מ אם קנתה בזה קרקע הבעל אוכל פירותיה, ח"מ.

א. דלא יהיה כח הבעל יותר משותף - דמהני בקנין, כ"כ הח"מ.

ב. רי"ף, ודיעה החולקת היא הראב"ד. ולדיעה הראשונה דאין לו פירות משמע דירושה יש לו, אבל הרא"ש כתב בשם הרי"ף דאין לו גם ירושה, כ"כ בח"מ.

ט. התנה עמה שלא ירשנה^ג תנאו קיים, אבל אוכל פירות בחייה, וכן אם התנה דאם לא יהיו לו בנים הכל יחזור לבית אביה תנאו קיים, אך כל זה דוקא בהתנה אחרי האירוסין ולפני הנישואין.
אבל התנה^ד אחרי הנישואין, תנאו בטל וירשנה, ומ"מ אם מחייב עצמו להחזיר ליורשיה מה שירש ממנה^ה חייב לקיים.

אה"ע סימן כט סעיף ז

ט. סילוק מירושתה מהני רק אחרי שאירסה וקודם שנישאה, דלאחר שנישאה לא מהני סילוק^ו אפי' בקנין, שאין אדם יכול להסתלק ממה שראוי לירש מעכשיו, ולפני האירוסין אין לה שייכות עמו אלא רק אחרי האירוסין דאגידה ביה קצת מועיל הסילוק.

י. הגה: אין לך אשה כשרה בנשים^ז אלא מי שעושה רצון בעלה.

ג. רמב"ם, דכל דבר שבממון תנאו קיים. ואם מכרה או נתנה אין לה רשות עד שיאמר לה דין ודברים וכו', כי אוכל פירות בחייה.

ד. כתב הראב"ד דהטעם דלא מהני אף אם קנו מידו לאחר שנישאה הוא היות דירושה לאחר מותה הוא, וכדבר שלא בא לעולם ואינה הקנאה לשום אדם דהוי כקנין דברים, כ"כ הח"מ.

ה. הר"ן בשם הרמב"ן מריש הכותב.

ו. וע"כ בנישואים שניים שעושים תנאים בניהם שהבעל לא ירש אותה מתנים וכותבים בניהם בין הקידושין לנישואין. עיין ח"מ ס"ק י"ב וצ"ע איך מהני היום כשהבעל יורש אשתו ויש דברים הראויים לבוא שהוא לא יורש, ובניה רוצים להקנותם לאביהם, דהרי לא מהני סילוק אפי' בקנין, וצ"ל דמקנים אותם בלשון חיוב ולא סילוק וכך הוא בפ"ת ס"ק ג' בסופו ע"ש.

ז. הגהות מיימוניות מתנא דבי אליהו.

דף עז:

אה"ע סימן מט פעיף ד

עין משפט ב.

ד. אמרה איני ניוזנית^ח ואיני עושה שומעין^ט לה, שמזונות כנגד מעשה ידיה, ואחרי שאמרה כך, ו"א שנתבטלה התקנה^י ואינה יכולה לחזור בה, ויש חולקין.

הגה: ה. כל אשה שאינה ניוזנית^כ אין לה כסות, שזה בכלל מזונות.

ו. הבעל אינו יכול לומר לה איני זנך ואיני נוטל מעשי ידיך, אבל יכול לומר לה צאי מעשי ידיך במזונותייך, ומה שיחסר לך^ל אשלים לך.

אה"ע סימן פ פעיף טו

טז. מ^ז כופין האשה לעשות מלאכה שהיא חייבת בה. ואינו זן אותה עד שתעשה, ובי"ד מוכרין כתובתה לשכור עליה עבד או שפחה.^ז אבל רש אית האשה לומר איני ניוזנית ואיני עושה.^ס ו"א דגם אם אמרה איני ניוזנית ואיני עושה כופין אותה לעשות צרכי הבית אע"פ שאינה

ח. אבל אמרה איני ניוזנית ואיני נותנת, אין שומעין לה וה"ה שהבעל אינו יכול לומר לה בכה"ג צאי מעשי ידיך למזונותייך, כ"כ הכנה"ג והביאו הח"מ.

ט. אבל טוחנת ואופה וכל הדומה עושה, דמפקיעה עצמה רק מטויה בצמר שזה לא לצורך הבית. כ"כ בח"מ.

י. זו דעת הב"י בשם הר"ן והרמ"ה, וטעמו דאל"כ לקתה מידת הדין דכשלא תמצא תאמר איפשי בתקנה כ"כ הר"ן והביאו הח"מ. והרא"ש בפ' נערה הסתפק אם יכולה להפקיע עצמה לעולם הביאו בח"מ. ומש"כ ויש חולקין זו דעת רי"ו, וסובר דידה על העליונה דמזוני עיקר דהוא משקל ה' סלעים לשבוע. וכל שבוע יכולה לשנות ולהחליט במה רצונה, ומסתפק הרא"ש אם יכולה להפקיע לכל החיים כ"כ הח"מ. ועיין בב"ש ס"ק א'.

כ. זה לשטת הר"ן, אבל להרמב"ם והרא"ש הכסות זה דבר נפרד ממזונות, כ"כ הב"ש.

ל. מהר"ן בפ' הדר, ואף בע"כ אבל לרמב"ם ורש"י רק מרצונה יכול לעשות כן, כ"כ הב"ש, והגם שמזונותיה להרמב"ם מדאורייתא, מ"מ תקנת חז"ל שיכול לומר לה, ואחרי שהסכימה אינה יכולה לחזור כ"כ הב"י בשם הר"ן.

מ. אפי' בשוטים, ו"א דכופין אך לא בשוטים, אבל אין לה דין מורדת לפחות מכתובתה דקימ"ל כר"ה ס"ג ע"ב דאין דין מורדת ממלאכה אלא רק מתשמיש.

נ. ב"י לדעת הרמב"ם והר"ן.

ס. הרא"ש בפ' אע"פ.

ניזונית.

אה"ע סימן פא פעיף א

א. המקדיש מעשה ידי אשתו, **ע** אין ההקדש חל, דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. וה"ה שאינו יכול להקדיש מעשה ידי עצמו, ומותר הוא בעצמו ליהנות והנותר חולין.

ב. אמר יקדשו **פ** ידייך לעושיהן, או יקדשו ידי לעושיהן, הרי זה קדוש, **צ** וי"ח דלא קדוש באמר לה יקדשו ידייך לעושיהן, משום דכידה לומר איני ניזונית ואיני עושה.

אה"ע סימן קלט פעיף א

עין משפט ג.

א. זרק לה הגט לחצירה **ק** בין שהוא שלה או שאול או מושכר לה **ר** מגורשת. והוא שתהיה עומדת בחצרה **ש** ומשתמרת לדעתה **ת**, אבל אם אינה עומדת שם אינה מגורשת אפי' שמשתמרת לדעתה.

יו"ד סימן רסז פעיף מא

עין משפט ד.

ג. כיצד העבד יוצא בשטר: כותב לו על הנייר או על החרס הרי אתה

- ע.** כר"י הסנדלר דפסק שמואל כוותיה בכתובות נ"ט ע"א.
פ. דעת הרמב"ם וכר"ה שם. משום דידיים ישנם בעולם ואיירי שנותן לה מזונות ומעה כסף, דאל"כ אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, וה"ה אם אמרה איני ניזונית ואיני עושה שאז מע"י שלה, דאינו יכול להקדיש אף אם מאכילה במתנה. ח"מ.
צ. דלדידן אף בניזונית אין הידיים שלו, דתמיד יכולה לומר לו איני ניזונית ואיני עושה והיא דעת הר"ן והטור. ח"מ.
ק. ממשנה גיטין ע"ז ע"א. וחצירה היינו של נכסי מלוג, ובאין כאחד גבייתה אותו וגיטה, אבל אם זו חצר נצ"ב שמחוסר גוביינא הוא אע"ג שהוא קרקע שלה אינה מגורשת.
ר. אף שהרמב"ם סובר דהמשכיר קונה המציאה ולא השוכר, שאני גט דאין לו למשכיר מה לעשות בו, ולכן האשה קונה גיטה בו בשוכרת.
ש. ממציעא י"א ע"ב כעולא וכרב אשי. והוא מדין ידה דומיא דידה, אם לא שתאמר תזכי לי חצרי שאז גילתה דעתה דניחה ליה בתורת שליחות וזכות הוא לה.
ת. לאפוקי אם חצר גדולה היא ועומדת בקצה אחד שהקצה השני לא הוי משתמר לדעתה, ואם נתן בפני עדים והיא רק עמדה שם ולא ידעה מכך, מסתפק הרשב"א אם מגורשת אפי' אם אח"כ הודיעה העדים, כ"כ הב"ש.

בן חורין, או הרי אתה לעצמך, או אין לי עסק בכך. ומוסרו לידו או לאחר בשבילו אפי' בלא ידיעת העבד, שזכות הוא לו שיוצא מתחת יד רבו לחירות, ואם מוחה ^א בידו מלקבלו אינו יוצא לחירות.

עין משפט ה. חו"מ סימן קצב סעיף א

א. בחזקה כיצד. כיון שנעל או גדר או פרץ כל שהוא ^ב והועיל במעשיו ^ג קנה.

עין משפט ו. אה"ע סימן צב סעיף א.ג.ז
עיין לעיל דף עז. עין משפט ט

אה"ע סימן סט סעיף ז

ט. סילוק מירושתה מהני רק אחרי שאירסה וקודם שנישאה, דלאחר שנישאה לא מהני סילוק ^ד אפי' בקנין, שאין אדם יכול להסתלק ממה שראוי לירש מעכשיו, ולפני האירוסין אין לה שייכות עמו אלא רק אחרי האירוסין דאגידה ביה קצת מועיל הסילוק.

י. הגה: אין לך אשה כשרה בנשים ^ה אלא מי שעושה רצון בעלה.

עין משפט ז. אה"ע סימן קלט סעיף א
עיין לעיל משפט ג

- א. ולא דמי לכסף בסעיף כ"ו די"א אפי' בעל כורחו של עבד יצא לחירות, ששם רבו ניחא ליה בקבלת הכסף ומקנהו מדעתו, משא"כ בשטר. ש"ך ס"ק נ"ד.
- ב. ממשנה בתרא מ"ב ע"א. וכן במשנה קידושין כ"ו ע"א נכסים שיש להם אחריות נקנים בכסף בשטר ובחזקה.
- ג. כמפורש בגמ' ב"ב נ"ג ע"א.
- ד. וע"כ בנישואים שניים שעושים תנאים בניהם שהבעל לא ירש אותה מתנים וכותבים בניהם בין הקידושין לנישואין. עיין ח"מ ס"ק י"ב וצ"ע איך מהני היום כשהבעל יורש אשתו ויש דברים הראויים לבוא שהוא לא יורש, ובניה רוצים להקנותם לאביהם, דהרי לא מהני סילוק אפי' בקנין, וצ"ל דמקנים אותם בלשון חיוב ולא סילוק וכך הוא בפ"ת ס"ק ג' בסופו ע"ש.
- ה. הגהות מיימוניות מתנא דבי אליהו.

אה"ע סימן קלט פעיף ב

ב. אם נתן הגט בחצירה המשתמרת ואח"כ היא באה לשם, יש מי שכתב דבעינן שתטלנו משם¹, ויאמר לה הרי זה גיטך, אפי' שהבעל היה עדיין שם. או שיטלנו הוא ויתנהו לה, דבעינן שתהיה האשה סמוכה לחצירה בעת נתינת הגט לחצירה, שזהו קבלתה. וכן בכל דין של גיטה וחצירה כאין כאחד בעינן שתהיה עומדת בצד חצירה בעת נתינת הגט. ויש חולקין².

אה"ע סימן קלט פעיף א

עין משפט ט.

עין לעיל משפט ג

אה"ע סימן קלט פעיף יא

עין משפט י.כ.ל.מ.

יא. השאיל לה הבעל מקום בחצרו ולא ייחד לה מקום, ונפל הגט ע"י זריקתו ע"ג קורה או ע"ג סלעים אם הקורה או הסלע אין בו ד' אמות, ולא גבוה י' טפחים, ואין לו שם לואי, הרי זו מגורשת, אבל בחסר אחד מן התנאים הנ"ל אינה מגורשת, דמקום אחד השאיל לה ולא ב' מקומות. וי"א דאינה מגורשת³ אלא א"כ יפול בתוך ד' אמותיה

1. טור מהרמ"ה, ועיין בט"ז ס"ק ד' מדוע אין כאן חיסרון של טלי גיטך מעל גבי קרקע ע"י שנוטלתו היא מחצירה ויש להתיישב בדבריו, ועיין באות ז' לקמן. ודעה ראשונה שאפי' בחצירה וגיטה באין כאחד בעינן שתהי' עומדת שם, היא דעת הרמ"ה. אבל לדעת הר"ן מהרשב"א ומירושלמי, אם אמרה תזכי לי חצרי ואמר לה אח"כ הרי זה גיטך אפי' לא עמדה שם בשעת הזריקה מהני. ועיין באות ו'.

2. כתב הטור דאם עמדה אצל חצירה בעת שזרק הגט ולא אמר לה כלום, ואח"כ אמר לה הרי זה גיטך מגורשת. מזה נראה דאפי' נתן הגט לידה בתורת פיקדון ואח"כ אמר לה הרי זה גיטך מגורשת, וא"צ ליטלו ממנה, וכ"כ הר"ן בפ' הזורק, וא"כ לשיטתו אפי' בחצר נמי מהני כשיאמר אח"כ הרי זה גיטך אפי' לא עמדה שם בשעת הזריקה. וכתב ה"ה מהרשב"א דאם נתן כבר בחצירה שהיא בציפורי ואמר לה הא גיטך בחצריך ואמרה תזכה לי חצירי, בזו נראה דמגורשת דנעשה כמו שהיתה ידה ארוכה ועיין ביאור הגר"א אות ד'.

3. רמב"ם, שהרי אף בחצירה אינה קונה אא"כ עומדת בצידה כ"כ ה"ה בפ"ה, ומ"מ יקשה לכאורה א"כ בעומדת בצידה סגי ואמאי בעינן דוקא בתוך ד' אמותיה, וי"ל דהיות ושאיל לה מקום ולא דייק, אני תולה רק מקום אחד והוא בתוך ד' אמותיה ולא יותר.

בחצרו ט.

ט. השאיל לה גגו וזרק לה הגט ונפל על גג אחר שלו הרי זו מגורשת, היות ואין דיירים שם אינו מקפיד. וי"א אף שנפל בגג של אדם אחר ויכולה לפשוט ידה ולקחתו מגורשת מטעם הנ"ל, דאין אנשים מקפידים.

ומ"מ רק בעומדת בגג שלה או בגג שלו שהשאיל לה, שאם עומדת בגג של אדם אחר בזה לא מהני דבכה"ג קפדי אינשי, ואף לרמב"ם כ"כ הב"ש.

ולפי הי"א דאף בגג של אדם אחר מהני לפ"ז אף בלא השאיל לה כלל הבעל את הגג וזרק לה והיא עומדת בגגה ויכולה להושיט ידה ולקחתו כיון דלא קפדי אינשי מגורשת, וכך משמע מהב"ש בס"ק י"ט שאם עומדת היא בגגה אפי' לא השאיל לה גגו ויכולה להושיט ידה ולקחתו מהני.